

به نام خدا

آسیب‌شناسی ورزش بانوان و ارائه راهکارها

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۷.....	روش‌شناسی
۹.....	ترکیب و ارائه یافته‌های فراتحلیل
۲۴.....	نتیجه‌گیری
۲۶.....	پیشنهادات
۲۷.....	منابع و مآخذ

کد موضوعی: ۲۷۰
شماره مسلسل: ۱۰۸۲۳
خردادماه ۱۳۹۰

دفتر: مطالعات فرهنگی

آسیب‌شناسی ورزش بانوان و ارائه راهکارها

چکیده

مطالعات پیرامون آسیب‌شناسی ورزش بانوان نتایج متعدد، متنوع و گاه ضد و نقیضی داشته است. این فراتحلیل به‌عنوان ابزاری برای قضاوت، حل و فصل، و برآورد نتایج هر برنامه و کیفیت و اثربخشی نسبی هریک از آنها به‌کار رفته است که در آن، ۱۵ پژوهش درخصوص آسیب‌شناسی ورزش بانوان از سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۶ مورد بررسی و بازنگری قرار گرفته است. ابتدا پژوهش‌های مورد نظر شناسایی و اطلاعات مورد نیاز از آنها در برگ‌کنگداری جمع‌آوری شد و پس از ارزیابی آنها و مشخص شدن سهم هریک در فراتحلیل، به ترکیب و ارائه نتایج پرداخته شده است. نتایج این فراتحلیل نشان می‌دهد کمبود بودجه و عدم تخصیص مناسب آن، ضعف زیرساخت‌ها و تجهیزات، ضعف منابع انسانی، ضعف مدیریت و برنامه‌ریزی، در کنار مسائل و مشکلات فرهنگی از مهمترین و بزرگ‌ترین موانع برای توسعه و گسترش ورزش بانوان به‌شمار می‌روند. همچنین مهمترین راهکارها جهت رفع موانع فوق عبارتند از: تأمین بودجه مناسب و تخصیص صحیح آن، ارتقای جایگاه ورزش بانوان، اصلاح ساختارها و بهبود فرآیندها، توسعه اماکن و تجهیزات ورزشی، توسعه منابع انسانی و محیط حقوقی، توسعه نظارت و ارزیابی و کنترل در ورزش بانوان، توسعه علوم و فنون جدید در ورزش بانوان و جلب مشارکت همگانی برای ایجاد تحول.

مقدمه

اهمیت و نقش تربیت‌بدنی و ورزش چه از جنبه تربیتی و چه از جنبه تقویت جسم و افزایش توانمندی‌ها در سالم‌سازی جامعه و گسترش زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی، بیانگر لزوم ایجاد انگیزه‌های صحیح از طریق برنامه‌ریزی‌های اصولی - علمی مبتنی بر سیاست‌های کلی و راهبردها برای جذب نوجوانان، جوانان، مردان و زنان به عرصه‌های ورزشی است. به‌گونه‌ای که هر ایرانی تمایل به این امکان را داشته باشد که از زمینه‌های مناسب و مساعدی که در چارچوب این سیاست‌ها و راهبردها برای فعالیت ورزشی وی فراهم آمده و می‌آید به نحو شایسته، سالم و لذتبخش استفاده کند و در مقابل به همت مدیران، برنامه‌ریزان، کارشناسان و مربیان آزموده تربیت و توانایی را فرا گیرد.^۱ توسعه تربیت‌بدنی و ورزش کشور هم در بخش مردان و هم در بخش زنان طی سال‌های اخیر با جدیت دنبال شده است، اما برخلاف بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته، ورزش بانوان کشور همگام با ورزش مردان به پیشرفت و توسعه نائل نشده است و برای رسیدن به چشم‌اندازهای مطلوب، نیازمند موفقیت‌های بیشتری است.

حضور بانوان به‌عنوان نیمی از پیکره جامعه ما در فعالیت‌های ورزشی و تربیت‌بدنی امری است که براساس رویکرد نوین مدیریت ورزشی بانوان پس از انقلاب اسلامی تحقق یافته است. تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، ورزش بانوان کشور تحت پوشش دفتر امور مشترک فدراسیون‌ها قرار داشت و هریک از فدراسیون‌ها مسئولیت ساماندهی همزمان ورزش مردان و زنان را عهده‌دار بودند و از هنگام تأسیس

فدراسیون‌های گوناگون ورزشی در ایران تا پیروزی انقلاب اسلامی نهاد مستقلی که امر ورزش بانوان را اداره کند وجود نداشت. معمولاً هر دستگاه و سازمان یا فدراسیون ورزشی، برنامه‌های ورزشی خود را به صورت کلی تدوین می‌کرد و فعالیت‌های ورزشی دختران و زنان همواره بخش ناچیزی از این برنامه‌ها را به خود اختصاص می‌داد. در سال ۱۳۵۹ با توجه به تحولات فرهنگی به وجود آمده در کشور، تفکیک تشکیلات ورزش بانوان از مردان مطرح و از سال ۱۳۶۰ رسماً این تفکیک صورت گرفت. در این سال هدایت فعالیت‌های ورزشی بانوان به عهده کمیته‌ای تحت عنوان کمیته ورزش بانوان واگذار شد. کمیته‌ای که خود تحت پوشش تشکیلاتی سازمان تربیت‌بدنی قرار داشت.

بر اثر تغییر و تحولاتی که در سال ۱۳۶۴ در دستگاه ورزش کشور به انجام رسید، توجه مسئولان سازمان تربیت‌بدنی به ورزش بانوان جلب شد و با تغییرات سازمانی گسترده‌ای که در سال ۱۳۶۵ و با مساعدت سازمان امور اداری و استخدامی کشور در سطح سازمان تربیت‌بدنی رخ داد تشکیلات سازمانی ورزش بانوان به مدیریت ورزش بانوان تحت پوشش معاونت فرهنگی - آموزش سازمان تربیت‌بدنی تبدیل شد. در پی گسترش وظایف و فعالیت ورزش بانوان کشور و ضرورت پیش‌بینی تشکیلات سازمانی مناسب با وضعیت موجود در سال ۱۳۶۸ در چارچوب چارت جدید سازمان تربیت‌بدنی، مدیریت به معاونت تبدیل شد و سطح تشکیلاتی ورزش بانوان ارتقا یافت.^۱ پرداختن به معاونت ورزش بانوان و تشکیلات آن نیاز به گزارشی جداگانه دارد، اما در حال حاضر عنوان سازمانی زیرمجموعه‌های

این معاونت عبارتند از: اداره کل نظارت و ارزیابی ورزش بانوان، اداره کل برنامه‌ریزی و هماهنگی ورزش بانوان.

از طرف دیگر، امروزه زنان به عنوان نیمی از منابع انسانی نه تنها از موضوعات و اهداف اساسی توسعه اجتماعی و اقتصادی در کشور به شمار می‌روند، بلکه ابزاری مؤثر در تحقق دیگر اهداف توسعه نیز محسوب می‌شوند. از این رو یکی از شاخص‌های توسعه‌یافتگی یک کشور میزان مشارکت و نقشی است که زنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی از جمله تربیت‌بدنی و ورزش در آن کشور دارا هستند. طی سال‌های گذشته مسئولان، برنامه‌ریزان و سیاستگذاران ورزش در ایران نگاه ویژه‌ای به ورزش بانوان کشور داشته و برنامه‌های متعددی به منظور توسعه پایدار ورزش (قهرمانی و همگانی) در بین بانوان ارائه داده‌اند، اما علیرغم این تلاش‌ها و گسترش نسبی تشکیلات آن، به نظر می‌رسد ورزش بانوان کشور در دستیابی به اهداف مورد نظر ناکام بوده و نتوانسته در عرصه‌های ملی و بین‌المللی به موفقیت‌هایی همپای مردان نائل و پاسخگوی نیاز زنان به عنوان نیمی از جامعه باشد. بنابراین شناخت و بررسی نقاط ضعف و قوت و یا عوامل ناکامی ورزش بانوان و راهکارهای ممکن و میسر برای موفقیت آن در سال‌های پس از انقلاب و بیش از دو دهه فعالیت ساختار ورزشی بانوان، جهت برنامه‌ریزی بهتر و کمک به توسعه آن و ایجاد محیط‌های سالم و امکانات سازنده به منظور تأمین سلامت فردی، اجتماعی و روانی زنان و دختران و همچنین کسب موفقیت در مسابقات ورزشی ملی و بین‌المللی ضروری می‌نماید.

بدین منظور تلاش شده است با استفاده از روش فراتحلیل به آسیب‌شناسی

ورزش بانوان پرداخته شود. انتخاب روش فراتحلیل^۱ از این جهت ضرورت داشت که با «انفجار اطلاعاتی»^۲ - یا به تعبیر ولف (۱۹۸۶) «تورم پژوهش‌ها»^۳ - که با آن روبرو هستیم، امروزه دیگر بزرگ‌ترین چالش در عرصه علم فناوری،^۴ گردآوری و تولید داده نیست، بلکه استخراج، کاوش و بهره‌برداری مناسب و اثربخش از انبوه داده‌ها و اطلاعات تولید شده موجود است. حتی امروزه در اغلب اجتماعات دانشگاهی و علمی نیز، نیل به معنا و تفسیری منسجم، قانع‌کننده و جامع برای حجم عظیمی از داده‌ها و دانش درباره مسائل مطرح و همچنین استنباط و طراحی برنامه‌های کاری یا طرح‌واره‌هایی علم‌محور^۵ برای ارائه و تفهیم به تمامی متولیان، برنامه‌ریزان و سیاستگذاران حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی، اهمیتی بیش از کشف و خلق دانش و داده‌های تجربی جدید پیدا کرده است. از این روی، کلیه پژوهش‌ها و راهبردهایی که بتوانند در مدیریت این شرایط و تأمین نیازهای جدید مؤثر واقع شوند، حائز اهمیت هستند. فراتحلیل در زمره مهمترین و کارآمدترین این روش‌ها و راهبردهاست. زیرا به شکلی متفاوت، امکان تلخیص، ادغام، ترکیب (سنتز) و تفسیر داده‌ها و نتایج پژوهش‌های کمی و حتی بسط و گسترش نظریه را در بسیاری از حوزه‌های مطالعاتی علوم اجتماعی و فرهنگی فراهم می‌کند.^۶

در یک تعریف ساده، فراتحلیل روشی است که به پژوهشگر این امکان را می‌دهد

1. Meta Analysis
2. Information Explosion
3. Research Inflation
4. Technoscience
5. Science-Based Schema

۶. رجوع شود به رزنتال، ۱۹۹۱ و هانتز و اشمیت، ۲۰۰۴.

که با ثبت ویژگی‌ها و یافته‌های توده‌ای (انبوه‌وار)^۱ از پژوهش‌ها در قالب مفاهیم کمی^۲ در مقایسه با یک مطالعه و یا مداخله واحد، به شناختی بیشتر از پدیده‌های مورد نظر برسد. بنابراین فراتحلیل رویکرد و یا جعبه ابزاری است برای ترکیب کمی اطلاعات حاصل از چند پژوهش و در نتیجه، در پی کشف روابط تازه‌ای است که از مطالعات جداگانه و انفرادی قابل حصول نیست.^۳ به‌طور کلی باید گفت، هدف اصلی فراتحلیل، مقایسه مطالعات به لحاظ نتایج کسب شده و ترکیب آنها به‌منظور یک شناخت کلی، سازگار و مقرون به واقعیت است.^۴ بنابراین مطالعه حاضر دو هدف اساسی را دنبال می‌کند:

اول اینکه پژوهش‌های اصلی انجام شده در حوزه آسیب‌شناسی ورزش بانوان در سال‌های اخیر، شناسایی و گردآوری شده و با مطالعه دقیق و بررسی روش‌شناختی و مفهومی نظام‌دار، برای استفاده در پژوهش ارزیابی شوند.

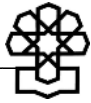
دوم اینکه نتایج پژوهش‌های متعدد شامل مشکلات و موانع ورزش بانوان و همچنین راهکارهای میسر و ممکن، به‌طور نظام‌مند و دقیق، ترکیب و ارائه شوند تا تصویری جامع از مشکلات و موانع ورزش بانوان و راهکارهای رفع آن ترسیم و با نتیجه‌گیری از این یافته‌ها در مسیر گسترش و توسعه آن در کشور گام برداشته شود.

1. Aggregate

۲. دلاور، ۱۳۸۰، ص ۲۸۶.

۳. شکرکن، ۱۳۷۷، ص ۱۲۱.

۴. ویل، ۱۹۹۷، ص ۸۴.

ابتدا برای مشخص کردن حیطه زمانی مورد بررسی یا قلمرو زمانی تعیین شد که براساس آن، پژوهش‌های مرتبط با موضوع که در سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۶ انجام شده بودند، مورد بررسی قرار گرفته‌اند.^۱ سپس به انتخاب جامعه یا قلمرو حیطه مورد مطالعه پرداخته و منابع موجود در سازمان‌های تربیت‌بدنی، مرکز تحقیقات صداوسیما و پژوهشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم که قابل دسترس بوده انتخاب و مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در مجموع ۱۵ پژوهش^۲ برای انجام فراتحلیل فراهم شد که در جدول نمایش داده شده‌اند:

در این مرحله، نوعی تلخیص (سیستماتیک) از پژوهش‌های مورد بررسی انجام گرفته است. بدین منظور یک برگ کدگذاری یا فرم گردآوری تهیه شده و چکالیستی از متغیرها و اطلاعات لازم برای پیشبرد اهداف پژوهش تنظیم شده است. سپس با ارزیابی نتایج پژوهش‌ها به تعریف، تطبیق و ترکیب نتایج مطالعات و پژوهش‌های متفاوت پرداخته شده است. در بخش بعدی به ارائه یافته‌های حاصل از پژوهش خواهیم پرداخت.

۱. با توجه به مستندات موجود در دفتر تحقیقات سازمان تربیت‌بدنی، در چند سال اخیر پژوهشی در حوزه آسیب‌شناسی ورزش بانوان انجام نشده است. آخرین پژوهش شناسایی شده در این خصوص به سال ۱۳۸۶ مربوط است. بنابراین، ۱۲ سال فوق به‌عنوان حیطه زمانی مورد بررسی لحاظ شده است.

۲. ذکر این نکته ضروری است که برخلاف این تصور غلط که فراتحلیل نیازمند پژوهش‌های بسیاری است، تعداد کم پژوهش‌های موجود مانعی در انجام فراتحلیل نمی‌باشد. به گفته لیتل (۲۰۰۸) فراتحلیل می‌تواند با دو مطالعه یا پژوهش نیز جامه عمل به‌خود بپوشد.

جدول پژوهش‌های منتخب جهت فراتحلیل

سال انجام	عنوان پژوهش	کد پژوهش
۱۳۸۶	بررسی اهمیت عوامل بازدارنده زنان تهران از مشارکت ورزش تفریحی با توجه به متغیر خصوصیات فردی	۱
۱۳۸۵	بررسی علل ناکامی تیم‌های تکواندو بانوان در مسابقات برون‌مرزی و ارائه راهکارهای مؤثر برای توسعه ورزش قهرمانی بانوان	۲
۱۳۸۴	آسیب‌شناسی ورزش بانوان با رویکرد سیستمی	۳
۱۳۸۴	نیازسنجی از اقشار مختلف زنان کشور درباره ورزش همگانی به‌منظور تدوین الگو	۴
۱۳۸۴	بررسی نگرش اقشار مختلف درخصوص حضور تماشاچیان زن در میادین و رقابت‌های ورزشی مردان	۵
۱۳۸۱	جایگاه ورزش در اوقات فراغت زنان ایرانی	۶
۱۳۸۱	توصیف موانع شرکت بانوان در فعالیتهای ورزشی	۷
۱۳۸۰	بررسی نیازها، مشکلات و موانع انجمن‌های ورزشی بانوان کشور	۸
۱۳۷۹	فواید فرهنگی - اجتماعی اشاعه ورزش همگانی بانوان	۹
۱۳۷۹	بررسی وضعیت فرهنگی، اجتماعی، آموزشی، ساختاری، مدیریتی و عمرانی ورزش بانوان کشور (چالش‌ها و راهکارها)	۱۰
۱۳۷۸	بررسی وضعیت ورزش بانوان استان چهارمحال و بختیاری از دیدگاه دست‌اندرکاران	۱۱
۱۳۷۸	بررسی نگرش اقشار مختلف مردم شهر تهران نسبت به ورزش فوتبال زنان	۱۲
۱۳۷۶	ورزش بانوان ۱ و ۲	۱۳
۱۳۷۶	بررسی نحوه گذران اوقات فراغت بانوان کشور با تأکید بر ورزش و فعالیتهای بدنی	۱۴
۱۳۷۵	نظرخواهی از زنان تهرانی در مورد ورزش بانوان	۱۵

ترکیب و ارائه یافته‌های فراتحلیل

همان‌گونه که اشاره شد، در این مطالعه به آسیب‌شناسی ورزش بانوان پرداخته شده است. بدین معنی که مشکلات و موانع موجود بر سر راه ورزش بانوان و همچنین راهکارها و پیشنهادات ممکن برای رفع آنها هدف پژوهش بوده‌اند. در بخش اول مشکلات و موانع و در بخش دوم؛ راهکارها و پیشنهادات ارائه شده‌اند:

الف) مشکلات و موانع ورزش بانوان

با بررسی پژوهش‌های مورد اشاره درخصوص آسیب‌شناسی ورزش بانوان، مشکلات و موانع متعددی در این خصوص شناسایی شد که می‌توان آنها را «ساختاری»، «فردی» و یا «بین‌فردی» دانست. همچنین می‌توان گفت این موارد در طیف گسترده‌ای از حوزه‌های مختلف، همچون زیرساخت‌ها و امکانات، مدیریت و برنامه‌ریزی، فرهنگ و... جای می‌گرفتند. براساس اهمیت رویکرد در درون هریک از حوزه‌ها نیز طیف گسترده‌ای از دلایل شناسایی شد، به‌عنوان مثال در حوزه مالی، مسائل متعددی همچون کاستی‌های بودجه، عدم تخصیص درست و متناسب و اجرای نادرست آن و در حوزه فرهنگی، مسائل متعددی همچون بی‌حوصلگی زنان و دختران، مسائل خانوادگی و مخالفت خانواده، وجود باورها و نگرش‌های سنتی و... شناسایی و مشخص شده‌اند. همچنین باید یادآور شد که اغلب پژوهش‌ها به مسائل، موانع و راهکارهای مشابهی اشاره کرده بوده‌اند. برای ارائه یافته‌ها، ابتدا موارد تکراری حذف و موارد باقیمانده در هفت دسته یا حوزه اصلی قرار داده شدند. این

دسته‌ها عبارت بوده‌اند از: مسائل مالی، فضاها و ساختارهای ورزشی، امکانات و تجهیزات، منابع انسانی، نهادها و تشکیلات ورزش بانوان، مدیریت و برنامه‌ریزی و مسائل حوزه فرهنگ.^۱

۱. مسائل مالی

- کمبود منابع مالی (۲، ۳، ۴، ۵، ۷، ۸، ۱۰، ۱۱ و ۱۲)،
- نامشخص بودن سهم بودجه بانوان از کل بودجه ورزش (۳ و ۲)،
- فقدان بودجه کافی برای تأمین هزینه برگزاری اردوها و اعزام تیم‌های ورزشی به مسابقات داخلی و بین‌المللی (۳ و ۷، ۸)،
- فقدان بودجه کافی برای تأمین هزینه خرید وسایل ورزشی (۳ و ۷، ۸)،
- فقدان بودجه کافی برای تأمین حق‌الزحمه مربیان و داوران (۳، ۷، ۸ و ۱۱)،
- عدم تخصیص متناسب و درست بودجه (۳ و ۲)،
- اجرا نکردن صحیح بودجه‌های موجود و تخصیص‌یافته (۳ و ۲)،
- تناسب نداشتن اعتبارات اختصاص‌یافته با جمعیت هر استان (۱۱، ۳ و ۱۲)،
- کم بودن اعتبارات مالی شهرستان‌ها نسبت به مرکز استان (۱۱، ۳ و ۱۲)،
- مشکلات اقتصادی خانواده و کمبود منابع مالی برای ورزش (۱۳، ۱۱، ۱۰، ۷، ۴، ۳ و ۱۴)،
- گران بودن شهریه باشگاه‌ها (۱۳ و ۱۴)،
- غیرفعال بودن و دوشغله بودن بسیاری از مربیان و داوران به‌علت درآمد کم (۱۲)،

۱. پس از عنوان هریک از مسائل و مشکلات، داخل پرانتز، کد پژوهش یا پژوهش‌هایی که این مسئله جزء نتایج آنها بوده و از آنها استخراج گردیده، ذکر شده است.

۲. فضاها و ساختارهای ورزشی

- کمبود فضاهای ورزشی در کشور خصوصاً برای بانوان (۱۳، ۱۲، ۱۱، ۸، ۷، ۶، ۴، ۲، ۱۴ و ۱)،
- فقدان برنامه یا عقب بودن از آن برای احداث اماکن ورزشی مناسب خصوصاً در
شهرستان‌ها (۷)،

- کم بودن سرانه فضای ورزشی در کشور خصوصاً در شهرستان‌ها (۱۱ و ۱۳)،
- فاصله زیاد بین محل زندگی و اماکن و امکانات ورزشی (۴، ۱۰، ۱۱ و ۱۴).

۳. امکانات و تجهیزات

- کمبود کمی و کیفی امکانات و تجهیزات ورزشی بانوان (۷، ۶، ۴، ۳، ۲، ۱، ۴، ۱۳، ۱۱، ۸ و ۱۵)،
- کمبود امکانات و تجهیزات اداری و عمومی برای هیئت‌های ورزشی (۳)،
- کمبود امکانات آموزشی (۳)،

- در دسترس نبودن امکانات و تسهیلات ورزشی در محل زندگی یا نزدیک آن
(۴، ۷، ۱۱، ۱۴ و ۱۵)،

- قدیمی بودن وسایل و تجهیزات سالن‌های ورزشی (۳ و ۱۱)،

- گران بودن امکانات و دستگاه‌های ورزشی (۴ و ۱۳ و ۱۵)،

- نامناسب بودن زمان استفاده از امکانات تخصیص داده شده برای بانوان (۳ و ۴).

۴. منابع انسانی

- کمبود نیروی انسانی متخصص (مدیران، داوران و مربیان زن)، (۲، ۳، ۴، ۸، ۱۱ و ۱۳)،
- پایین بودن درجه کیفی داوران و مربیان زن (۳)،
- ضعف در برگزاری کلاس‌های آموزشی (۳ و ۹)،
- ضعف در به اشتراک‌گذاری منابع انسانی (۳).

۵. نهادها و تشکیلات ورزش بانوان

- ضعف در ارتباط نهادهای ورزشی بانوان و نهادهای مرتبط (۳، ۴، ۸، ۱۰ و ۱۱)،

- ضعف در ساختار و وظایف نهادهای مربوط به ورزش بانوان (۳)،

- عدم توجه جدی نهادهای دولتی به ورزش بانوان (۲ و ۴)،

- فقدان چارت تشکیلاتی مدون برای ورزش بانوان در برخی استان‌ها و شهرستان‌ها
(۸، ۱۰ و ۱۱)،

- فقدان قدرت و اختیارات کافی (از طرف معاونت بانوان) برای اداره و رفع نیاز
انجمن‌های ورزشی بانوان نزد مسئولین آنها (مستقل نبودن انجمن‌های ورزشی)
(۳ و ۸)،

- ناقص و پاسخگو نبودن چارت تشکیلاتی انجمن‌های ورزشی بانوان برای تأمین
نیازها و اهداف (۸)،

- نداشتن آگاهی کافی مسئولین انجمن‌های ورزشی بانوان از شرح وظایف خود (۸).

۶. مدیریت و برنامه ریزی

- تمرکز بیشتر هیئت‌های ورزشی و همچنین امکانات و تجهیزات ورزشی در استان
تهران (۱۰)،

- عدم سودآوری سرمایه‌گذاری توسط بخش خصوصی در ورزش بانوان (۱۳)،

- عدم همکاری هیئت‌های ورزشی در اجرای برنامه‌ها و تصمیمات اتخاذ شده برای
بانوان (۳ و ۱۵)،

- فقدان برنامه‌ریزی صحیح و ویژه برای ورزش همگانی بانوان (۳ و ۴)،

- عدم توجه به استعدادیابی، رشد و پرورش ورزشکار (۲ و ۳)،

- عدم برگزاری منظم و برنامه‌ریزی شده مسابقات بانوان خصوصاً در استان‌ها و شهرستان‌ها (۱۱ و ۲)،
 - ضعف در سیستم نظارت و کنترل ورزش بانوان (۳)،
 - در اولویت بودن آقایان در برنامه‌ریزی‌های توسعه ورزش، خصوصاً در شهرستان‌ها (۱۰ و ۴)،
 - کم‌رنگ بودن نقش تلویزیون در گسترش فرهنگ ورزش بانوان (۱۵ و ۱۳، ۵)،
 - فقدان تبلیغات کافی و پوشش نامناسب در خصوص ورزش بانوان توسط صداوسیما (۱۵ و ۱۳)،
 - عدم اطلاع‌رسانی و تبلیغات مفید مسئولین در خصوص ورزش همگانی بانوان (۱۵ و ۴، ۲)،
 - عدم اطلاع‌رسانی درست و به‌موقع به بانوان (بخشنامه‌ها، نامه‌ها و...) (۳)،
 - فقدان تسهیلات کافی برای تحصیل ورزشکاران قهرمان زن (۳)،
 - نامناسب بودن ساعات اختصاص‌یافته به بانوان در اماکن ورزشی (۴)،
 - نبود فرصت کافی برای ورزش به دلیل زیاد بودن تکالیف درسی برای دختران (۷)،
- ۷. مسائل حوزه فرهنگ**
- ضعف فرهنگ و عادت ورزش در جامعه به خصوص برای بانوان (۱۲، ۱۱، ۱۰، ۷، ۵، ۴، ۲، ۱۳ و ۱۴)،
 - تبعیض گذاشتن جامعه و مسئولین بین دختران و پسران در امر ورزش (۱۵ و ۲)،
 - وجود باورها و نگرش‌های سنتی در خصوص زنان (۱۰ و ۲)،
 - در حاشیه بودن ورزش بانوان و نگاه سطحی به آن در جامعه (۱۲ و ۴)،
 - نگرش بد مردان به ورزش کردن زنان (۱۰، ۲، ۱)،

- محدودیت‌های زنان در خارج از خانه و محیط‌های عمومی نزد مردان (۲، ۴، ۵، ۱۰ و ۱۵)،
- محدودیت انجام فعالیت‌های ورزشی در اماکن عمومی (۲، ۳ و ۴)،
- عدم پذیرش برخی از ورزش‌های خانم‌ها توسط جامعه (۲، ۳، ۱۰ و ۱۱)،
- مسائل خانوادگی و عدم حمایت و مخالفت خانواده (۱، ۲، ۴، ۵، ۱۰ و ۱۵)،
- نگرانی‌های خانواده (والدین) در زمینه مشارکت و حضور اجتماعی خصوصاً در مورد فرزندان دختر (۴ و ۲، ۱۳)،
- بی‌اعتمادی خانواده‌ها نسبت به هیئت‌ها و اماکن ورزشی (۱، ۲ و ۳)،
- کمبود وقت به خاطر داشتن مسئولیت‌های متعدد در جامعه (خانواده و اشتغال) (۱، ۲، ۴، ۵، ۷، ۱۰، ۱۳ و ۱۴)،
- عدم امکان حضور تماشاچیان زن در ورزشگاه‌ها (۵ و ۱۰)،
- فرهنگ پایین ورزشگاه‌ها و عدم رعایت موازین اخلاقی در ورزشگاه‌ها (۲ و ۱۰)،
- فقدان فرهنگ انجام ورزش‌های مجاز برای بانوان مانند دوچرخه‌سواری در مکان‌های عمومی و سطح شهر (۴)،
- بی‌رغبتی دختران در مدرسه نسبت به ورزش کردن (۳ و ۱۳)،
- فقدان آگاهی کافی در خصوص ورزش و فواید آن (۴، ۱۱، ۱۲ و ۱۳)،
- تصور نادرست آثار منفی ورزش بر روی ساختمان بدنی و فیزیولوژیکی زنان (۱۳)،
- تصور نادرست بی‌حاصل بودن صرف هزینه در ورزش بانوان (خانواده، کارخانه، اداره و...) (۴ و ۱۳)،
- اعتماد نداشتن به سلامت رفتار ورزشکاران مرد که باعث دلزدگی زنان می‌شود (۲ و ۱۰)،
- منفعل برخورد کردن زنان با امر ورزش در مقایسه مردان (۱۵)،

- بی‌حوصلگی زنان (۱۳)،

- بی‌سوادی (۱۰).

ب) راهکارها و پیشنهادهای برای برطرف کردن موانع ورزش بانوان

پس از شناسایی و ارائه موانع و مشکلات پیش‌روی ورزش بانوان، به راهکارها و پیشنهادهای حاصل از پژوهش‌های مختلف می‌پردازیم. در این بخش نیز طیف گسترده‌ای از راهکارها در پژوهش‌های مورد بررسی شناسایی شد که پس از حذف موارد تکراری و ترکیب موارد مختلف، در ده دسته یا راهبرد اصلی ارائه می‌شوند. دسته‌های فوق عبارت خواهند بود از: بودجه و اعتبارات، ارتقای جایگاه ورزش بانوان، اصلاح ساختارها، بهبود فرآیندها و رویه‌ها، توسعه اماکن و تجهیزات ورزشی، توسعه منابع انسانی، توسعه محیط حقوقی، توسعه نظارت و ارزیابی و کنترل در ورزش بانوان، توسعه علوم و فنون جدید در ورزش بانوان و جلب مشارکت همگانی برای ایجاد تحول. همچنین تلاش شده است، برای اجرایی شدن بهتر راهبردهای ارائه شده، طرح‌ها و برنامه‌های عملیاتی مرتبط نیز به صورت منظم و مدون، ذیل هریک از آنها تعریف و ارائه شوند:

۱. افزایش بودجه و اعتبارات

- تخصیص بودجه مناسب و کافی جهت برنامه‌ریزی و گسترش ورزش بانوان (۱، ۲، ۷، ۸، ۹، ۱۰ و ۱۱)،

- مشخص کردن میزان اعتبارات اختصاص‌یافته به زنان در قانون بودجه هر سال (۳)،

- افزایش سهم بودجه ورزش بانوان از بودجه کل ورزش (۳)،

- تأمین بودجه مورد نیاز برای ساخت اماکن ورزشی جامع و چندمنظوره با حفظ شرایط مناسب فرهنگی زنان (۲ و ۷)،

- پرداخت به موقع اعتبارات مربوط به انجمن‌ها و هیئت‌های ورزشی بانوان در مناطق و شهرها (۱۱)،

- تأمین بودجه ساخت اماکن ورزشی کوچک برای اعضای محله‌ها توسط شهرداری (۲، ۷ و ۹)،

- تخصیص اعتبارات مالی در جهت افزایش حق‌الزحمه مربیان و داوران (۱۱)،

- اختصاص بودجه سالیانه هر انجمن ورزشی متناسب با میزان فعالیت‌های سال گذشته آن رشته در سراسر کشور (۸)،

- تأمین بودجه ساخت و ساز اماکن ورزشی و اتمام مکان‌های ورزشی نیمه‌کاره با تأکید بر محرومیت استان و کمبود منابع درآمدزا از استان‌های دیگر (۱۱)،

۲. ارتقای جایگاه ورزش بانوان

- تدوین برنامه اجرایی توسعه ورزش بانوان (۳ و ۱۱)،

- طراحی نظام ملی استعدادیابی ورزشکاران زن (۳)،

- ایجاد نظام پرورش و مسیر رشد قهرمانان زن (۳)،

- انجام مطالعات نظام اولویت‌بندی رشته‌های ورزشی بانوان (۳)،

- ایجاد نظام پشتیبانی از قهرمان ورزشی زن (۳ و ۱۱)،

- طراحی ساختار برگزاری مسابقات داخلی بانوان (۳).

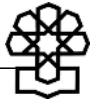
۳. اصلاح ساختارها

- طراحی راهبرد ورزش بانوان (۳)،
- طراحی سازمان و تشکیلات ورزش بانوان (۳)،
- ایجاد ساختار تشکیلاتی مناسب و مدون جهت ورزش بانوان در استان‌های مختلف (۱۱ و ۱۰)،
- گسترش کمک‌های بین‌بخشی و نیز هماهنگی بین هیئت‌های ورزشی استان‌های مختلف کشور (۱۰)،
- تعدیل چارت تشکیلاتی موجود براساس نیازها و تنگناهای انجمن‌های ورزشی (۸)،
- توجه عمیق و ساختاری به امر ورزش در مدارس (دخترانه) (۱۵).

۴. بهبود فرآیندها و رویه‌ها

- انجام مطالعات و طراحی نظام برنامه‌ریزی و بهبود مستمر برنامه‌ها با رویکرد معین (۱۲ و ۳)،
- طراحی راهبردها و فرآیندهای مشخص برای ورزش بانوان جهت بهبود فعالیت‌ها (۳)،
- تدوین قوانینی از طریق مجلس برای ساخت اماکن ورزشی مناسب و قابل استفاده برای زنان در شهرک‌ها و محله‌های پروژه‌های کلان (۷ و ۲)،
- ارتقای کیفیت مسابقات ورزشی بانوان (۸ و ۳)،
- بهبود و ارتقای روابط بین اداره ورزش بانوان، فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزش بانوان (۳)،
- توسعه ارتباط با استان‌های دیگر از طریق تقبل میزبانی مسابقات، اعزام یا دعوت از تیم‌ها برای برگزاری مسابقات، تبادل مربی و داور و... (۱۱ و ۳)،

- افزایش حضور تیم‌های ورزشی بانوان در رقابت‌های بین‌المللی (۱۰ و ۸)،
- ارتقای کیفیت برگزاری جشنواره، ورزش‌های بومی و محلی (۸)،
- اهمیت دادن به ورزش همگانی ازسوی مسئولین (۱۵ و ۴)،
- برگزاری همایش‌ها و مسابقات و اردوهای ورزشی ازسوی مسئولین (۴)،
- استفاده بهینه از اماکن ورزشی موجود در استان‌های مختلف کشور (۱۰)،
- تشویق و ترغیب به‌موقع و به‌جا از قهرمانان استان‌ها (۱۱)،
- رفع محدودیت ساعت استفاده از مکان‌های ورزشی (۹ و ۴)،
- گسترش و توسعه برنامه‌ریزی‌های منظم و منسجم و هماهنگ برای راه‌اندازی و اشاعه ورزش سالنی در محیط‌های مناسب برای بانوان توسط مسئولین ورزش کشور (۱۲ و ۸)،
- تخصیص یک ساعت از روز کاری و حداقل هفته‌ای سه روز برای پرداختن به فعالیت‌های ورزشی همگانی برای زنان شاغل در محل کار (۹ و ۷)،
- ایجاد انگیزش داوطلبی در ورزش بانوان به طرق مختلف (۱۱ و ۳)،
- تخصیص مبلغی به‌عنوان حق ورزشی برای زنان شاغل در درآمد ماهیانه آنها (۷)،
- ایجاد امکانات و تسهیلات جهت ادامه تحصیل ورزشکاران قهرمان (۱۰)،
- طرح ملی تخصیص یک هفته به نام هفته زن در ورزش و رایگان نمودن کلیه اماکن ورزشی بانوان در برخی روزهای معین در هفته مذکور (۷)،
- کاهش شهریه ورودی زنان و دختران به مراکز ورزشی (۱۵، ۱۴، ۱۲، ۱۰، ۷، ۲)،
- افزایش کیفیت تغذیه و اسکان تیم‌های ورزشی در هنگام برگزاری مسابقات (۸)،
- تشویق نهادها، ارگان‌ها، سازمان‌ها و وزارتخانه‌ها به داشتن تشکیلات ورزشی

خاص برای زنان (۹ و ۷)،

- ارتقای بهداشت اماکن ورزشی (۱۳ و ۴).

۵. توسعه اماکن و تجهیزات ورزشی

۵-۱. اماکن و زیرساخت‌های ورزشی

- احداث مکان‌های ورزشی ویژه بانوان در نقاط مختلف، متناسب با شرایط منطقه‌ای (۱۴ و ۱۱، ۸).

- احداث اماکن ورزشی کوچک برای بانوان در شهرهای کوچک و روستاها (۱۲ و ۷)،

- احداث فضاهای ورزشی شهرهای بزرگ در مکان مناسب، به نحوی که برای کلیه بانوان قابل دستیابی باشد (۱۴ و ۱۱)،

- تکمیل اماکن و ساختمان‌های در دست احداث یا نیمه‌کاره (۱۰)،

- ساخت و تهیه اماکن ورزشی در محل کار ویژه بانوان (۹ و ۷)،

- ایجاد و تقویت و توسعه پایگاه‌های ورزشی و ایستگاه ورزش صبحگاهی در کلیه استان‌ها (۱۰ و ۹)،

- تأسیس باشگاه‌های اختصاصی جدید برای بانوان (۱۵)،

- مسقف کردن ورزشگاه‌ها برای کاهش محدودیت‌هایی همچون پوشش در ورزش بانوان (۱۰، ۱۴ و ۱۵)،

- دادن مجوز تأسیس مدارس، دانشگاه‌ها، مهدکودک‌ها و سایر نهادهای مشابه به اماکنی که در پروژه ساخت یا محل مورد استفاده آنها، مکان ورزشی ویژه دختران و

زنان با حفظ ساختار فرهنگی مناسب پیش‌بینی شده باشد (۷ و ۲).

۲-۵. امکانات و تجهیزات ورزشی

- خرید امکانات و تجهیزات ورزشی جدید (۱۱)،

- تجهیز مکان‌های ورزشی در مناطق و شهرهای استان به وسایل و لوازم ورزشی مناسب (۱۱ و ۸)،

- تقسیم مناسب امکانات و لوازم ورزشی بین بانوان و آقایان (۱۱)،

- استفاده بهینه از دستگاه‌های مختلف به صورت متمرکز جهت کلاس‌های مختلف ورزشی (۱۱ و ۱۰)،

- کاستن از بهای وسایل ورزشی از طریق اقداماتی همچون حذف گمرک، تخصیص یارانه و... (۱۱).

۶. توسعه منابع انسانی

- تدوین طرح طبقه‌بندی مشاغل در ورزش (بانوان) (۳)،

- طراحی نظام جذب و نگهداری نیروی انسانی (۳)،

- طراحی نظام حقوق و دستمزد و مزایا (۳)،

- طراحی نظام جامع و برنامه آموزش کارکنان (۳)،

- طراحی نظام تشویق و تنبیه (۳)،

- طراحی نظام جامع رفاه کارکنان (۳)،

- انتصاب افراد متخصص و کاردان در مسئولیت‌های ورزشی بانوان (۸ و ۱۱)،

- استفاده از مربیان و داوران کارآموده (۳، ۷، ۸ و ۱۲)،

- استفاده بهینه از نیروهای کارشناسی و اداری بخش بانوان (۳ و ۱۳)،

- ارتقای تحصیلات کارکنان و مسئولین ورزش بانوان (۱۲۰۱۰)،
- ارتقای آگاهی مسئول انجمن‌ها از کلیه قوانین و مقررات فنی و تخصصی رشته مربوط (۸)،
- برگزاری دوره‌های بازآموزی کوتاه‌مدت برای مدیران، مربیان، داوران و مسئولین هیئت‌های تحقیقات استان‌ها (۸، ۱۲۰۱۰)
- حضور پررنگ‌تر کارشناسان و مسئولان انجمن‌ها در مجامع بین‌المللی جهت ارتقای سطح علمی ورزشی (۲ و ۸)،
- ارتقای سطح فنی و آمادگی جسمانی بازیکنان رشته‌های مختلف ورزشی (۸).

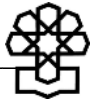
۷. توسعه محیط حقوقی

- تهیه الگوی مناسب برای تدوین و بازنگری قوانین و مقررات با رویکرد معین برای ورزش بانوان (۳)،
- بهبود شکلی آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها منطبق با نیاز بانوان (۳)،
- بازنگری اساسنامه فدراسیون‌های ورزشی در جهت پررنگ‌تر شدن ورزش بانوان (۳)،
- ارتقای آیین‌نامه پرداخت حق‌الزحمه - داوران و مدرسان زن (۸)،
- انتخاب مسئولین انجمن‌ها از طریق انتخابات در مجمع عمومی (۸).

۸. توسعه نظارت و ارزیابی در ورزش بانوان

- طراحی نظام نظارت، ارزیابی و کنترل نهادهای ورزش بانوان (۳)،
- طراحی سیستم ارزشیابی عملکرد در ورزش بانوان (۳)،
- مهندسی مجدد فرآیندهای نهادهای ورزش بانوان (۳)،

- افزایش نظارت کارشناسی بر مسابقات ورزشی بانوان (۸)،
 - ارزیابی مرتب نقاط ضعف و قوت تیم‌های استان‌ها و رکوردهای به‌دست آمده (۸).
- #### ۹. توسعه علوم و فنون جدید و پژوهش در ورزش بانوان
- ##### ۹-۱. توسعه کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات
- تهیه سند راهبردی و اجرایی توسعه کاربری و فناوری اطلاعات و ارتباطات در ورزش بانوان (۳)،
 - ایجاد سیستم جامع و یکپارچه مکانیزه اطلاعاتی عملیاتی و مدیریت (۳)،
 - ایجاد شبکه ملی ورزش بانوان (۳).
- ##### ۹-۲. توسعه پژوهش و مطالعات علمی در ورزش بانوان
- طراحی نظام تحقیق و توسعه در ورزش بانوان (۳)،
 - طراحی نظام ارزشیابی و درجه‌بندی پژوهش‌های ورزش بانوان (۳)،
 - مطالعات نحوه تبلیغات و اطلاع‌رسانی اثرگذار ورزش بانوان (۳)،
 - مطالعه دیدگاه‌های زنان در قبال ورزش (۳)،
 - طرح مسائل تندرستی و سلامت از طریق فعالیت‌های ورزشی در کتاب‌های درسی مدارس و آشنا نمودن دختران از سنین ابتدایی (۷، ۱۳، ۱۵).
- #### ۱۰. جلب مشارکت همگانی برای ایجاد تحول
- توسعه آگاهی از فواید ورزش در جامعه در بین خود بانوان از راه‌های مختلف از قبیل صداوسیما، روزنامه، سخنرانی و... (۲، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۳، ۱۵)،
 - انتشار مجلات و روزنامه‌های مخصوص فعالیت‌های ورزشی بانوان در دو بعد

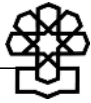
همگانی و قهرمانی (۷ و ۲)،

- بررسی و انتشار نتایج علمی حاصل از فعالیت‌های ورزشی مطلوب برای سلامتی زنان از طریق سمینارها، رسانه‌های گروهی و سخنرانی‌ها (۷)،
- اشاعه ورزش (قهرمانی و همگانی) در بین بانوان (۱۳ و ۱۵)،
- اشاعه فرهنگی ورزش بانوان در پارک‌ها و محیط‌های باز (۴)،
- استفاده از رسانه‌ها به‌ویژه رادیو و تلویزیون جهت اصلاح نگرش‌ها و باورهای غلط مردم نسبت به ورزش زنان درخصوص آثار منفی و آسیب‌های آن بر روی زنان (۲، ۷، ۱۲ و ۱۳)،
- استفاده از بحث‌های خانواده در رسانه‌های گروهی در بها دادن به همکاری مردان در کاهش مسئولیت‌های متعدد زنان در خانه و جامعه و آگاه نمودن خانواده به اهمیت سلامتی زن (۲ و ۵)،
- تبلیغ روش‌مند ورزش همگانی در میان بانوان (۳، ۴، ۱۳ و ۱۵)،
- انجام فعالیت‌های فرهنگی از طریق رسانه‌ها - به‌ویژه صداوسیما - جهت آموزش و اصلاح نگرش و باورهای سنتی جامعه به‌ویژه مردان نسبت به ضرورت ورزش بانوان و توسعه آن (۲، ۵، ۱۰ و ۱۱)،
- استفاده از کلیه رسانه‌های گروهی جهت اشاعه و شناساندن رشته‌های مختلف ورزش بانوان (۲، ۵، ۸، ۱۳ و ۱۴)،
- آگاه نمودن قشر زنان از آثار مثبت فعالیت‌های ورزشی توسط رسانه‌های گروهی (۲، ۴، ۷، ۱۳ و ۱۴)،
- افزایش برنامه‌های ورزشی بانوان در رسانه‌ها (۹ و ۱۵)،
- معرفی و تبلیغ مکان‌های ورزشی (۴ و ۱۵).

نتیجه‌گیری

این پژوهش نشان داد که روش فراتحلیل، می‌تواند به شکل گسترده‌ای در مدیریت به‌کار رود و از ائتلاف منابع - چه مالی و چه پژوهشی - جلوگیری کند. زیرا از طرفی؛ مراکز و سازمان‌ها - به‌خصوص مجریان را - از صرف هزینه‌های کلان و درازمدت پژوهشی بی‌نیاز می‌کند و با سپردن این مهم به مراکز بنیادی و تخصصی پژوهش، از بسیاری موازی‌کاری‌ها و ائتلاف منابع مالی جلوگیری می‌کند. از طرف دیگر؛ با استفاده از تمام پژوهش‌های موجود در حیطه موضوع مورد مطالعه و ترکیب و ارائه آنها در یک کل یکپارچه (فراتحلیل) از هدر رفتن این پژوهش‌ها و یافته‌های آنها جلوگیری می‌کند. زیرا، همان‌گونه که مشاهده شد، در فراتحلیل حتی پژوهش‌های ضعیف که دارای نتایج معدود و محدودی هستند و پژوهش‌هایی که شاید به‌طور منفرد به‌کار نیایند، به‌طور منظم و دقیق تعریف و ترکیب می‌شوند و به‌صورت جامع و کارآ در یک کل یکپارچه ارائه می‌شوند.

از آنجا که این فراتحلیل، تلاشی بود برای شناسایی آسیب‌های موجود بر سر راه توسعه ورزش بانوان در کشور و ارائه راهکارهایی برای رفع آنها، یافته‌ها نشان داد که «عوامل ساختاری» از قبیل فقدان بودجه کافی، کمبود زیرساخت‌های ورزشی و ضعف تشکیلات ورزش بانوان از مهمترین و بزرگ‌ترین موانع برای توسعه آن هستند. همچنین عوامل «بین‌فردی» دومین دسته از موانع بوده‌اند. مسائل و موانع فرهنگی، همچون ضعف فرهنگ ورزش (به‌خصوص در محیط‌های باز) یا بی‌اعتمادی خانواده‌ها به محیط‌های ورزشی و سایر ورزشکاران از مهمترین عوامل بین‌فردی

بوده است. «عوامل فردی» نیز سومین دسته از عوامل بازدارنده ورزش بانوان بوده است. عواملی همچون نگرش‌های افراد و عدم علاقمندی به تحرک و ورزش، اضطراب و استرس و... در این دسته از عوامل بازدارنده ورزش در میان بانوان ایرانی جای گرفته است. این نتایج با یافته‌های پژوهش کشکر و احسانی^۱ درخصوص بررسی اهمیت عوامل بازدارنده زنان ایرانی از مشارکت در ورزش بیشترین انطباق را نشان داد، درحالی که در سایر پژوهش‌ها، همچون جکسون و همکاران^۲ (۱۹۹۳) نتیجه بالعکس بوده و عوامل ساختاری، بعد از عوامل فردی و بین‌فردی، سومین عامل بازدارنده مشارکت در ورزش و فعالیت‌های ورزشی بوده است.

علیرغم مشخص شدن اهمیت موانع ساختاری در توسعه ورزش بانوان به‌عنوان مهمترین عامل، رفع این موانع به تنهایی و بدون در نظر گرفتن سایر ابعاد آن نمی‌تواند به اندازه کافی مؤثر باشد. یافته‌های فراتحلیل نشان داد که عوامل فرهنگی (بین‌فردی) نیز از اهمیت بسزایی در ایجاد موانع و مشکلات بر سر راه ورزش بانوان برخوردارند. این بخش از نتایج نیز با پژوهش‌های نرخش^۳ و دانش^۴ بیشترین انطباق را داشته است. بنابراین در کنار پرداختن به مسائل بودجه‌ای و زیرساختی ورزش، باید به‌طور هدفمند، نظام‌دار و بلندمدت به مسائل فرهنگی و ارتقای آن در حوزه مورد نظر نیز پرداخت.

۱. پژوهش شماره ۱.

۲. مدل مورد استفاده در پژوهش شماره ۱.

۳. پژوهش شماره ۲.

۴. پژوهش شماره ۱۳.

پیشنهادهای

در بخش قبلی، پیشنهادهای حاصل از پژوهش‌های مورد بررسی، استحصال و پس از تطبیق و ترکیب، به‌صورت سازمان‌یافته و منظم ارائه شدند. حال با توجه به گسترده بودن مشکلات و عدم امکان رفع آنها در کوتاه‌مدت و همچنین با توجه به وظایف و اختیارات مجلس در این خصوص و وضعیت فعلی ورزش و تحولات رخ داده در آن، در پایان این پژوهش نیز پیشنهادات ذیل ارائه می‌گردد:

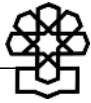
- با توجه به خالی بودن ورزش بانوان در چشم‌اندازها و سیاست‌های آتی کشور همچون برنامه پنجم توسعه و...، سیاست واحدی (با رفع تناقضات فقهی، شرعی و اجتماعی) در ورزش بانوان (همگانی و قهرمانی) اتخاذ و سند راهبردی و اجرایی توسعه ورزش بانوان تهیه شود.

- با توجه به مشخص نبودن سهم بودجه بانوان از بودجه ورزش کل کشور، ردیف معینی برای ورزش بانوان در قانون بودجه هر سال لحاظ شود.

- با توجه به تشکیل وزارت ورزش و جوانان، در هنگام تدوین اساسنامه، مسائل ورزش بانوان و قوانین و مقررات اجرایی آن با رویکرد ارتقای جایگاه و رفع موانع، مد نظر قرار گیرد.

- در هنگام تدوین اساسنامه وزارت ورزش و جوانان، ترتیبی اتخاذ گردد تا هر یک از ادارات کل استان‌ها، از یک معاونت ورزشی بانوان بهره‌مند شوند.

- قوانین و مقررات فدراسیون‌های ورزشی و انجمن‌های ورزشی بانوان، با هدف ارتقای جایگاه ورزش بانوان بازنگری و تدوین مجدد شود.

- رویکردهای بنیادی و زیرساختی، همچون نظام شناسایی استعدادهای ورزشی و نظام پرورش قهرمان از سنین پایه، با همکاری سازمان تربیت‌بدنی و وزارت آموزش و پرورش (و سایر سازمان‌های مرتبط) در قالب یک ماده قانونی که به تصویب مجلس خواهد رسید، مورد توجه قرار گیرد.

منابع و مآخذ

۱. اتقیا، ناهید. نیازسنجی از اқشار مختلف زنان کشور درباره ورزش همگانی به‌منظور تدوین الگو، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، پژوهشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، ۱۳۸۴.
۲. اسلامی، فاطمه، فاطمه حاج میرفتاح و منیژه نوروزیان. توصیف موانع شرکت بانوان در فعالیت‌های ورزشی؛ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، پژوهشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، ۱۳۸۱.
۳. مشرف جوادی، بتول و همکاران. بررسی نیازها، مشکلات و موانع انجمن‌های ورزشی بانوان، طرح پژوهشی، سازمان تربیت‌بدنی، معاونت ورزش بانوان، شورای تحقیقات، ۱۳۸۰.
۴. تندنویس، فریدون. جایگاه ورزش در اوقات فراغت زنان ایرانی، نشریه حرکت (الکترونیکی)، دوره ۱۲، ش ۱۲، ۱۳۸۱.
۵. دانش، محسن. ورزش بانوان ۱ و ۲، مرکز تحقیقات صداوسیما، ۱۳۷۶.
۶. دلاور، علی. مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی، تهران، انتشارات رشد، ۱۳۷۶.
۷. شکرکن، حسین. فراتحلیل در: محسن پور، بهرام و علی رئوف (گردآورندگان)، پژوهش در آموزش، تهران، واحد انتشارات پژوهشکده تعلیم و تربیت، تک نگاشت، ش ۱۷ (خردادماه ۱۳۷۷)، ۱۳۷۷.

۸. شورای تحقیقات ورزش بانوان کشور، بررسی وضعیت فرهنگی، اجتماعی، آموزشی، ساختاری، مدیریتی و عمرانی ورزش بانوان کشور (چالش‌ها و راهکارها)، سازمان تربیت‌بدنی، حوزه معاونت ورزش بانوان، ۱۳۷۹.
۹. فراهانی، علی و همکاران. آسیب‌شناسی ورزش بانوان با رویکرد سیستمی، سازمان تربیت‌بدنی، ۱۳۸۴.
۱۰. نیک‌نژاد، فاطمه. نظرخواهی از زنان تهرانی در مورد ورزش بانوان، مرکز تحقیقات صداوسیما، ۱۳۷۵.
۱۱. ذرخش، فرزاد. بررسی علل ناکامی تیم‌های تکواندو بانوان در مسابقات برون‌مرزی و ارائه راهکارهای مؤثر برای توسعه ورزش قهرمانی بانوان، استاد راهنما: دکتر محمد سلطان حسینی، دانشگاه اصفهان، گروه تربیت‌بدنی، ۱۳۸۴.
۱۲. قاضی طباطبایی، محمود ابوعلی وادهیر. فراتحلیل در پژوهش‌های اجتماعی و رفتاری، تهران، انتشارات جامعه‌شناسان، ۱۳۸۴.
۱۳. قراخانو، رضا و فریده نیسیان. بررسی نگرش اқشار مختلف درخصوص حضور تماشاچیان زن در میادین و رقابت‌های ورزشی مردان، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، پژوهشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، ۱۳۸۴.
۱۴. کشکر، سارا و محمد احسانی. بررسی اهمیت عوامل بازدارنده زنان تهران از مشارکت در ورزش تفریحی با توجه به متغیر خصوصیات فردی، فصلنامه مطالعات زنان، سال ۵، ش ۲، پاییز ۱۳۸۶.
۱۵. کوپر، هریس‌ام. پژوهش ترکیبی: راهنمای بررسی متون پژوهشی، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، ۱۳۸۶.
۱۶. محمدی، بنفشه، جمیله فردیان و پریوش فتحی. بررسی وضعیت ورزش بانوان استان چهارمحال و بختیاری از دیدگاه دست‌اندرکاران، اداره کل تربیت‌بدنی استان چهارمحال و بختیاری، ۱۳۷۸.
۱۷. نوابی‌نژاد، شکوه و فریده نیسیان. بررسی نحوه گذران اوقات فراغت بانوان کشور با تأکید بر ورزش و فعالیت‌های بدنی، سازمان تربیت‌بدنی، حوزه معاونت ورزش بانوان، ۱۳۷۶.

۱۸. نوایی‌نژاد، شکوه و فریده نیسیان. بررسی نگرش اقشار مختلف مردم شهر تهران نسبت به ورزش فوتبال زنان، سازمان تربیت‌بدنی، حوزه معاونت ورزش بانوان، ۱۳۷۸.
۱۹. نیسیان، فریده. فواید فرهنگی - اجتماعی اشاعه ورزش همگانی بانوان، سازمان تربیت‌بدنی، حوزه معاونت ورزش بانوان، ۱۳۷۹.
20. Hunter, J, E. & F. L. Schmidt *Methods of Meta- Analysis*, Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2004.
21. Jackson, Edgar.L, duane W.Crawford, and Geoffrey godbey. *Negotiation of Leisure Constraints*. Leisure Sciences 15(1):P11, 2008.
22. Little, G.H, Corcoran J & V. Pillai *Systematic Reviews & Meta-Analysis*, Oxford: Oxford University Press, 2008.
23. Rosenthal, Robert *Meta-Analytic Procedures for Social Research*, Newbury Park,CA: Sage Publications, 1991.
24. Veal, A.j. *Research Methods of Leisure and Tourism: A Practical Guide*, 2nd Ed, London: Pearson Education Limited, 1997.
25. Wolf, Fredric M, *Meta-Analysis: Quantitive Methods for Research Synthesis*, Beverly Hills. CA: Sage Publications, 1986.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره ۵ مسلسل: ۱۰۸۲۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: آسیب‌شناسی ورزش بانوان و ارائه راهکارها

نام دفتر: مطالعات فرهنگی

تهیه و تدوین: مجتبی عبدی

ناظران علمی: وحید خاشعی، ابوالفضل خورشیدی

متقاضی: معاونت پژوهشی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. ورزش بانوان

۲. آسیب‌شناسی

۳. فضاها و زیرساخت‌های ورزشی

۴. امکانات و تجهیزات ورزشی

۵. فراتحلیل

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۳/۱۱